

ŽENSKA MREŽA SAVEZA SINDIKATA CRNE GORE

IZVJEŠTAJ O RADU ŽENSKE MREŽE IZMEĐU DVA KONGRESA

26.03.2008. godine, održana je I skupština ženske mreže SSCG, na kojoj je za koordinatorku ove mreže izabrana Slavica Jauković, dotadašnja koordinatorka ženske sekcije OSP-a Nikšić, stručni saradnik u SSCG.

Odlukom te Skupštine ženska mreža je oblik djelovanja SSCG i njen rad obavlja se u skladu sa Statutom i Programom SSCG. Za svo ovo vrijeme Ženska mreža SSCG svojim radom i djelovanjem, preko svojih sekcija na nivou granskih sindikata i OSP-a, se zalagala za što bolji položaj žena u Sindikatu i društvu uopšte.

Takođe, naš zadatak je bio razvoj i jačanje ženskih sekcija na nivou granskih sindikata i OSP-a. Jedan od stalnih zadataka je i veće učešće žena u organima odlučivanja sindikata na svim nivoima organizovanja. Na taj način bi se stvorili bolji preduslovi za veću vidljivost žena u sindikatu kroz demokratske procese.

Kao članica MKS-a Ženskog komiteta, Ženska mreža je ostala i danas je aktivna ženska organizacija sa prepoznatljivim rezultatima unutar ženske regionalne mreže, iako su uslovi u kojima se odvijao njen rad, kao interesne grupe SSCG, najčešće bio otežavajući, u periodima čak i nemoguć, zanemarujući pritom njenu ulogu i značaj u sindikalnom pokretu.

Aktivnosti ženske mreže u prethodnom trogodišnjem periodu realizovane su na osnovu programskih dokumenata: SSCG i njihovih organa i tijela; Programa Ženske mreže, Programa MKS-a, akcija NVO – civilnog sektora kad su u pitanju ženska prava.

Sve ove aktivnosti su realizovane u složenim, ekonomskim prilikama u državi, vremenu globalne ekonomske krize, otpuštanja većeg broja radnika, zatvaranja preduzeća, koji su imali nesagledive posledice po status zaposlenih – posebno žena.

Mnoge žene, u ovom periodu ostale su bez radnih mjesta, bez zarada zbog zatvaranja preduzeća, a često i bez ostalih radno-socijalnih prava. To se posebno odnosi na žene-radnice (srednje dobi), koje zbog godina starosti nijesu u stanju da se prekvalifikuju i ponovo zaposle, a u određenim situacijama i ostvare pravo na penziju. Sve su to razlozi da se njihova socijalna sigurnost, kao i njihove porodice dovedu u stanje pukog preživljavanja.

Na sprovođenje programske aktivnosti imali su uticaj i interni uslovi: prostorni, tehnički, kadrovski resursi i finansije. Veoma često imali smo i pritiske od strane vrha sindikata, prijetnje; kako psihičke tako i fizičke prirode, (u periodu 2008-

2009. god.) što nam je onemogućavalo normalan rad, to jest bavljenje krucijalnim problemima vezanim za žensku populaciju. Koordinatoru ove mreže, u tome periodu u više navrata je prijećeno od strane tadašnjeg Generalnog sekretara i jednog broja njegovih saradnika. Članice mreže zbog ovakvog odnosa prema radu ove interesne grupacije obraćale su se organima Saveza. Razlog za ovakvo ponašanje, tadašnjeg rukovodstva leži u našem nastojanju da ukažemo na nestatutarne i nezakonite radnje u organima Saveza, a koje se posebno odnose na rad tadašnjeg Generalnog sekretara i Odbora za edukaciju i informisanje SSCG, na čijem čelu je tada bila Milanka Ivanović. Za ove radnje imali su posebnu podršku od Predsjednika Nadzornog odbora koji je čak i fizički nasrnuo na koordinatorku ove mreže sa namjerom da je „proćera iz Podgorice i Crne Gore“.

Očekujemo da nijedan pravi sindikalac neće se oglušiti i ubuduće dozvoliti da se ovakve radnje dešavaju njihovim koleginicama, koje ulažu sve napore da očuvaju jedinstvo i dostojanstvo Saveza.

Nastavljena je i dalje dobra međunarodna saradnja sa MKS-om – Ženskim komitetom, Ženskom mrežom sindikata Jugoistične Evrope, Južne Evrope i ženskim mrežama širom svijeta.

Najveći dio aktivnosti podržan je od strane MOR-a, Regionalne konvencije za jednakost polova Zagreb-Hrvatska.

Takođe, nastavljena je i dobra saradnja sa Odjeljenjem za jednakost polova pri Ministarstvu za ljudska i manjinska prava Vlade Crne Gore, ženskim NVO organizacijama koje se bave statusom žena u Crnoj Gori i njihovim pravima kao i Odborom za jednakost polova Skupštine Crne Gore.

Naš rad bio je uvijek javan i transparentan, pa je svaka naša aktivnost bila veoma dobro praćena od strane svih medija u Crnoj Gori.

Bili smo pokretači i realizatori mnogih edukativnih i humanitarnih manifestacija. To govori o velikom povjerenju u rad ženske mreže, i sa ponosom možemo istaći da je jedna mala ženska sindikalna mreža ostala i dalje veoma poštovana i prihvaćena u međunarodnom sindikalnom ženskom pokretu, počev od Rusije, preko Brisela, Rima, Ljubljane, Zagrena, Beograda, Skoplja, Sarajeva, Sofije, Temišvara.....

S obzirom da je u Crnoj Gori u avgustu mjesecu 2008. godine usvojen novi Zakon o radu, to smo bili u obavezi da uskladimo OKU sa tim Zakonom. U skladu sa tim aktivnostima Ženska mreža SSCG je organizovala javne rasprave po sekcijama granskih sindikata i OSP-a i dostavila svoja mišljenja i sugestije Radnoj grupi SSCG u vezi sa istim. Nakon tih rasprava u organizaciji PERC-ove kancelarije za Jugoističnu Evropu u Sarajevu održan je jednodnevni seminar u Podgorici na temu: „Izmjene i dopune OKU sa aspekta Rodne ravnopravnosti“. Seminar je veoma uspješno realizovan što je potvrdila i predstavnica ove kancelarije u Sarajevu, Enisa Selimović.

U tom periodu sva tri socijalna partnera pospisala su Memorandum o socijalnom partnerstvu u okolnostima djelovanja globalne ekonomske krize. Prije potpisivanja ovog Memoranduma ženska mreža je tražila da se u istom zaštite

određene kategorije žena: samohrane majke, trudnice za vrijeme trajanja trudnoće i porodijskog odsustva, kao i majke sa djecom sa posebnim potrebama. S obzirom da Memorandum nije bio obavezujućeg karaktera, kao i da je bio opšteg sadržaja, Socijalni partneri su bili mišljenja da nije moguće u njega unijeti sve pojedinosti svih zaposlenih, pa ni ova nije bila prihvaćena.

Od 27. do 31. 10 2008. godine održana je deveta ženska sindikalna škola u Torinu, kojoj je prisustvovala i delegacija ženske mreže SSCG na čelu sa koordinatorom ove mreže. Teme ove 9 škole bile su: unapređenje rodne ravnopravnosti, dostojanstven rad za žene, vođenje kampanje o ratifikaciji konvencije o materinstvu (183) u zemljama koje tu konvenciju nijesu bile još ratifikovale, među kojima je tada bila i Crna Gora. Vodeći uspješnu kampanju, Ženska mreža SSCG je prema Ministarstvu rada i socijalnog staranja uputila zahtjev za što hitnije ratifikovanje navedene konvencije i krajem prošle godine ista je ratifikovana.

Iste godine, 2008. smo obilježili i 7 oktobar kao „Svjetski dan dostojanstvenog rada“ za sve zaposlene, a posebno žene i tom prilikom pokrenuli akcije u cilju prevencije zdravstvene zaštite svih zaposlenih, a posebno žena.

U 2009. godini i 2010. godini učestvovali smo u projektu Tripartitni socijalni dijalog i rodna ravnopravnost u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji u organizaciji Kancelarije za jednakost polova Hrvatske. Održano je više seminara u Crnoj Gori i pokrenuta inicijativa za izmjenu člana 111. Zakona o radu koji se odnosi na roditeljsko odsustvo, a kojim i otac ima pravo na roditeljsko odsustvo nakon rođenja djeteta. Sva tri socijalna partnera dala su tada saglasnost za izmjenu ovog člana. Pošto su u toku pregovori oko izmjena i dopuna Zakona o radu i ova izmjena člana 111. je uvrštena, kao i norma jednake zarade za jednak rad.

Veoma aktivno je ženska mreža SSCG učestvovala u reformi penzijskog sistema i ukazala na posledice produženja radnog staža na 67 godina i za muškarce i za žene. U sklopu izmjena i dopuna Zakona PIO tražili smo da se ženama za svako rođeno dijete uveća radni staž po pola godine. Iako je bio prihvaćen ovaj predlog, nakon usvojenih izmjena i dopuna Zakona PIO ženama je omogućeno da im se računa poseban staž od 6 mjeseci za svako rođeno dijete.

Takođe, koordinatorka ženske mreže, kao član Radne grupe, učestvovala je u izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti. S obzirom da su predviđena rješenja tih izmjena bila jako nepovoljana za žene koje se nalaze na porodijskom odsustvu, uz pritisak naše predstavnice ove izmjene su povučene iz procedure. Mišljenja smo da se ovim Zakonom, ukoliko dođe do njegovih izmjena, moraju uvećati naknade po osnovu porodijskog odsustva, za majke koje se nalaze na Zavodu za zapošljavanje i koje su studentkinje. Ovo smo pokrenuli sa razloga prevazilaženja i onako niske stope nataliteta, kao i usklađivanje sa ratifikovanom konvencijom o materinstvu (183).

Značajne aktivnosti smo vodili u tom smjeru pokrenuli inicijativu za izradu Zakona o sprečavanju nasilja na radnom mjestu (prošle godine u avgustu) prema Ministarstvu rada i socijalnog staranja. Sa zadovoljstvom možemo da konstatujemo

da se otpočelo sa izradom ovog Zakona i njegovo usvajanje očekuje se krajem ove godine. U izradi tog Zakona učestvuje koordinatorka ove mreže.

Prošle godine (2010) u junu mjesecu na inicijativu Socijalnog savjeta, urađeno je i prvo istraživanje na temu mobinga u Crnoj Gori. U izradi ovog projekta učestvovala su sva tri socijalna partnera, a ispred SSCG – koordinatorka Ženske mreže SSCG. Istraživanje je pokazalo da Mobinga skoro da i nema u Crnoj Gori. Od 503 ispitanika 7,6% ispitanika je bilo mobingovano, dok 27,6% su bili očevici zlostavljanja. Navedeni podaci nijesu u skladu sa stvarnom slikom. Svakim danom imamo sve više zaposlenih koji se žale na razne vrste zlostavljanja na radnom mjestu.

Na temu diskriminacije održan je seminar od 24. – 26. 09. 2009. godine, u Podgorici, trening - trenera u organizaciji ITUC-PERC-a – Ženske mreže. Na skupu su učestvovali učesnici iz sljedećih država: Bosna i Hercegovina, Kosovo i metohija, Srbija, Makedonija i Albanija. Trening je pokazao da se žene suočavaju sa raznim problemima pri pronalaženju zaposlenja kao i opštu rodnu diskriminaciju (razliku u polovima između žena i muškaraca, ograničene mogućnosti napredovanja, loše uslove rada...). Istraživanje pokazuje da su žene obično one koje prve izgube posao, te da one najčešće rade na nisko kvalifikovanim i loše plaćenim radnim mjestima. Neke od tih žena se boje da bi se mogle suočiti sa diskriminacijom na tržištu rada zbog povoljnijih odrednica o porodiljskom odsustvu i o brizi za bolesnu djecu. Štaviše poslodavci često ističu činjenicu da radno zakonodavstvo čine žene manje fleksibilnim i „mnogo skupljim“ za zapošljavanje.

18. i 19. 03. 2010. godine u Sofiji kao i u junu 2011. godine. Održane su Međunarodne konferencije sa temom „Prava žena na radnom mjestu“ organizovane od strane ženskog komiteta PERC-a, kojoj je prisustvovala i koordinatorka ženske mreže SSCG.

Oktoobra 2009. god. održana je 10 ženska sindikalna škola u Briselu i I svjetska konferencija žena kojima je prisustvovala koordinatorka ženske mreže SSCG, na kojima su usvojene dalje smjernice za rad ženske sindikalne organizacije.

Ženska mreža SSCG je bila partner u programu „Evropskog pokreta za Crnu Goru, na temu „Rodne razlike u ličnim prihodima i primanjima“. Ovaj projekat je nastao iz potrebe da se prevaziđe jaz u ličnim primanjima i prihodima između žena i muškaraca u Crnoj Gori u kome su žene u nepovoljnom položaju, kroz ocjenu ukupne veličine, forme i evolucije tog jaza u crnogorskoj ekonomiji koja prolazi kroz fazu promjena, obezbjeđenjem empirijskih dokaza o obimu i evoluciji rodne ne/ravnopravnosti na tržištu rada. Pošto je cilj Crne Gore da postane članica EU crnogorsko društvo mora pažljivo da pristupi rješavanju ovog pitanja. Ovaj projekat je imao za cilj da dovede rodnu ravnopravnost u centar analiza ekonomskih strateških procesa i politika, uz nastojanje da se pronađu moguće smjernice za uklanjanje barijera za ekonomsko osnaživanje žena.

Ženska mreža SSCG aktivno je učesnica u akcijama i kampanjama SSCG na suzbijanju rada na crno kroz projekat MOR-a insistirali smo na sindikalno osiguranje

ovih zaposlenih jer je to jedan od načina da se zaštite njihova prava iz rada i po osnovu rada. Najveći broj zaposlenih u sferi sive ekonomije je u sektoru trgovine, ugostiteljstva, turizma, građevinarstva, gdje je i najviše žena zaposleno. Probleme ovih zaposlenih, njihovo uvođene u legalne tokove ekonomije ne može sindikat sam riješiti, već mora postojati spremnost države i njenih institucija na zajedničku akciju.

Sve ove aktivnosti i probleme, uz pomoć kolega iz Saveza, pokušali su se rješavati preko Socijalnog Savjeta Crne Gore, u čijem sastavu je donedavno bila i koordinatorka ženske mreže SSCG. Pošto je u toku usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije, mreža je nastojala da prava zaposlenih poboljša, ili bar sačuva već stečena prava.

Kampanje i akcije koje je vodila ženska mreža prezentovane su članstvu i građanima Crne Gore na 5 pres-konferencija.

Članice Ženske mreže su održale 6 sastanaka na kojima su raspravljale o navedenim aktivnostima, zauzimale određene stavove, odluke, zaključke i inicijative i blagovremeno iste prosljeđivali organima Saveza i nadležnim državnim institucijama.

Imajući u vidu teško finansijsko stanje u zadnje vrijeme u SSCG, mreža nije realizovala sve predviđene aktivnosti. Veliku podršku i pomoć u našem radu pružili su nam granski sindikati i sadašnje rukovodstvo SSCG.

Edukacija žena iz različitih oblasti života i rada je jedan od glavnih zadataka ženske organizacije. U tom procesu glavnu ulogu trebalo je da odigra Odbor za edukaciju i informisanje SSCG, koji se u predhodnom periodu, nažalost, bavio svim i svačim pa i kupovinom stanova, osim onim za što je bio i formiran.

Ženska mreža SSCG je konstantno isticala važnost i značaj ovog Odbora, ali predhodno rukovodstvo SSCG za to nije imalo ni sluha ni razumijevanja.

Imajući u vidu da su u toku izmjene i dopune Statuta SSCG, Ženska mreža je insistirala na uvođenju kvote od 30% žena u svim organima SSCG.

Posebno želimo da istaknemo i veoma aktivan rad Ženske sekcije Sindikata uprave i pravosuđa na humanitarnom planu. Ova sekcija je u predhodnom periodu obezbeđivala značajne donacije za određene institucije, škole kao i institucije koje se bave obrazovanjem, vaspitanjem, zdravstvenom zaštitom djece. Između ostalih obezbijedene su donacije za djecu u Domu „Bijela“, djecu sa posebnim potrebama u Podgorici, Predškolske ustanove i osnovne škole u Plužinama, Šavniku, Žabljaku i drugim mjestima. Hvala Predsjednici Milki Bajić u ime sve te djece i u ime ženske mreže SSCG. Njen humanitarni rad i sindikalna solidarnost, sve ove godine još više su ojačale ugled i rejting ove mreže, u CG.

Na kraju, želimo da poručimo kolegama sindikalcima da se ne plaše da saraduju sa kolegamicama na ravnopravnoj osnovi, jer samo tako možemo zajednički doći do cilja – efikasnije zaštite radničkih prava i poboljšanja materijalno-socijalnog položaja zaposlenih. Na ovom zadatku smo svi zajedno, i samo na principu ravnopravnosti možemo doći do cilja.

Ženska mreža SSCG nikada nije insistirala na zastupljenosti žena u organima Saveza i savjetima gdje isti ima svoje predstavnike, već smo se

uvijek zalagali za kvalitet i stručnost na prvom mjestu, ali ne možemo reći da su ta dva uslova bila presudna u dosadašnjoj praksi SSCG! Podsjećamo da ako želimo istinske reforme i aktivno učešće u evropskim integracijama ne možemo zaobići ni propisane kvote ženskih članova, i to ne samo radi pukog popunjavanja tih kvota, već zbog kvaliteta i stručnosti.

Ne plašite se, jer samo muškarci slabići i kukavice pored toga što se boje svega i svačega, najviše se boje pametnih žena, dok pametne žene jedino čega se u životu boje su muškaraci slabići i kukavice. Složićete se - sindikalnom članstvu takvi ne trebaju.